

RZECZPOSPOLITA POLSKA

MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

BMP-0724-3773/09/AK

Warszawa, dnia 28. maja 2009 roku

28
SEKRETARIAT
Biuro Prasowe Senackie
wpłynęło dn. 29.05.09, zał. ....
nr 3888 podpis *Marek*

Pan
Bogdan BORUSEWICZ

Marszałek Senatu RP

Marek Borusewicz

W nawiązaniu do pisma z dnia 29 kwietnia 2009 roku (sygn. BPS/DSK-043-1581/09), przekazującego tekst oświadczenia złożonego przez Senatora RP Panią Janinę Fetlińską podczas 31. posiedzenia Senatu RP w dniu 22 kwietnia 2009 roku w sprawie możliwości prawnych otrzymania dokumentów potwierdzających obywatelstwo polskie, uprzejmie przedstawiam następujące informacje.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa warunkiem uzyskania polskich dokumentów tożsamości, tj. paszportu, paszportu tymczasowego lub dowodu osobistego jest potwierdzenie posiadania obywatelstwa polskiego przez osoby ubiegające się o te dokumenty.

Obywatele polscy zamieszkujący na stałe poza granicami kraju osobiście składają wniosek o wydanie paszportu i paszportu tymczasowego oraz odbierają dokument w konsulatach RP, właściwych dla miejsca swego przebywania. Ubiegając się o wydanie przez konsula RP wymienionych dokumentów paszportowych należy do wniosku dołączyć dokumenty określone w § 5 ust. 1 i § 3 ust. 1 pkt 1-6 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 sierpnia 2006 roku w sprawie dokumentów paszportowych oraz trybu postępowania w przypadku ujawnienia fałszerstw lub wad w tych dokumentach oraz w sytuacji ich zniszczenia (Dz. U. Nr 152, poz. 1090 z późn. zm.) oraz przedstawić – do wglądu – dokument potwierdzający tożsamość i obywatelstwo polskie. W przypadku okazania nieważnego dokumentu tożsamości, koniecznym jest przede wszystkim wszczęcie procedury mającej na celu potwierdzenie posiadania obywatelstwa polskiego przez osobę aplikującą o paszport.

Organem właściwym do stwierdzenia posiadania lub utraty obywatelstwa polskiego, zgodnie z art.17 ust.4 ustawy z dnia 15 lutego 1962 roku o obywatelstwie polskim (t.j.: Dz. U. z 2000 roku Nr 28, poz. 353 z późn. zm.), jest właściwy miejscowo wojewoda. Stosownie do art. 18 przedmiotowej ustawy, o właściwości miejscowej wojewody – w sprawach poświadczenia posiadania lub utraty obywatelstwa polskiego – stanowią kolejno: miejsce zamieszkania osoby, której postępowanie ma dotyczyć, miejsce jej pobytu, miejsce jej ostatniego zamieszkania lub pobytu. W razie braku tych podstaw właściwy jest wojewoda mazowiecki.

Stwierdzenie posiadania lub utraty obywatelstwa polskiego dokonywane jest w formie decyzji deklaratoryjnej. Decyzja ta jest w swej istocie oświadczeniem właściwego organu,

tj. wojewody, z którego wynika, że według jego oceny stanu faktycznego i prawnego osoba zainteresowana posiada lub nie – obywatelstwo polskie (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 6 grudnia 2002 roku, sygn. V SA 922/02). Należy również wyjaśnić, że dla ustalenia podstawy nabycia i utraty obywatelstwa polskiego miarodajne są przepisy obowiązujące w dacie zdarzenia lub czynności, na skutek których nastąpiło nabycie lub utrata obywatelstwa z mocy prawa lub decyzji właściwego organu.

Obowiązująca ustawa *o obywatelstwie polskim* nie określa dokumentów, które należy złożyć wraz z wnioskiem o stwierdzenie posiadania lub utraty obywatelstwa polskiego. Jednak z przepisów *Kodeksu postępowania administracyjnego* (np. art. 63, art. 75 *Kpa*) oraz z orzecznictwa sądów administracyjnych wynika, że wnioskodawca powinien złożyć wszelkie posiadane dokumenty mogące świadczyć o nabyciu i posiadaniu lub utracie obywatelstwa polskiego (np. nieważne paszporty oraz dowody osobiste).

W trakcie prowadzonego postępowania wojewoda dąży do zebrania dowodów pozwalających na wydanie decyzji jednoznacznie rozstrzygającej kwestię nabycia i posiadania lub utraty obywatelstwa polskiego przez zainteresowaną osobę. Z zasady prawdy obiektywnej wyrażonej w art. 7 *Kpa*, wynikają dla organu administracji między innymi obowiązki określenia z urzędu, jakie dowody są niezbędne dla ustalenia stanu faktycznego sprawy (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 25 czerwca 1999 roku, sygn. I SA 1551/98). Natomiast art. 77 § 1 *Kpa* nakłada na organ administracji publicznej obowiązek zgromadzenia całego materiału dowodowego koniecznego do prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 17 października 2001 roku, sygn. I SA 1110/01). Należy jednak wyraźnie zaznaczyć, że w postępowaniu administracyjnym obowiązuje zasada, że ciężar dowodu spoczywa na tym, kto z określonego faktu wyprowadza skutki prawne (wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie: z dnia 15 listopada 2000 roku, sygn. III SA 2431/99; z dnia 16 lutego 1999 roku, sygn. III SA 2322/98). Oznacza to, że obowiązek poszukiwania dowodów ciąży nie tylko na organie administracji, ale obarcza także stronę, która w swym dobrze rozumianym interesie powinna wykazywać dbałość o przedstawienie środków dowodowych (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Gdańsku, sygn. I SA/Gd 860/97).

Po przeprowadzeniu postępowania, wojewoda stwierdza w drodze decyzji posiadanie obywatelstwa polskiego lub odmawia stwierdzenia posiadania obywatelstwa polskiego. Strona postępowania, niezadowolona z decyzji wojewody może złożyć odwołanie do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Minister – działając jako organ II instancji – dokona wówczas oceny zaskarżonej decyzji pod względem ustaleń prawnych, jak również faktycznych. Po zakończeniu postępowania Minister SWiA wydaje decyzję, na mocy której może m.in. utrzymać w mocy decyzję wojewody lub uchylić ją i rozstrzygnąć co do istoty sprawę, albo uchylić decyzję i przekazać sprawę do ponownego rozpatrzenia. Od decyzji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji przysługuje stronie prawo do złożenia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, a następnie skargi kasacyjnej do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Odnosząc się do kwestii wydania dowodu osobistego obywatelowi polskiemu zamieszkującemu od wielu lat w Niemczech uprzejmie informuję, że zgodnie z art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 roku *o ewidencji ludności i dowodach osobistych* (t.j.: Dz. U. z 2006 roku Nr 139, poz. 993 z późn. zm.), jedynie obywatel polski zamieszkujący w kraju obowiązany jest posiadać dowód osobisty. Natomiast obywatelowi polskiemu przebywającemu zagranicą przysługuje prawo do posiadania tego dokumentu.

W celu otrzymania dowodu osobistego osoba nie musi być zameldowana w kraju, jednakże złożenie wniosku o wydanie dowodu osobistego oraz odbiór dokumentu wymaga osobistego stawiennictwa w organie gminy (vide: § 5 ust. 1 i § 15 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 lutego 2009 roku *w sprawie wzoru dowodu osobistego oraz trybu postępowania w sprawach wydawania dowodów osobistych, ich unieważniania, wymiany, zwrotu lub utraty* (Dz. U. Nr 47, poz. 384).

Właściwość miejscową organu do wydania dowodu osobistego określa art. 45 ustawy *o ewidencji ludności i dowodach osobistych*, zgodnie z którym wniosek o wydanie dowodu osobistego składa się w:

- organie gminy właściwym ze względu na miejsce ostatniego zameldowania na pobyt stały – jeśli osoba była w przeszłości zameldowana na pobyt stały w kraju, jednakże w chwili ubiegania się o dowód osobisty nie posiada miejsca stałego pobytu w Polsce,
- Wydziale Obsługi Mieszkańców Urzędu Dzielnicy Śródmieście m.st. Warszawy – jeśli osoba nigdy nie była zameldowana na pobyt stały w kraju.

Tak jak w przypadku paszportu, uwzględniając fakt wypełniania przez dowód osobisty funkcji poświadczania obywatelstwa polskiego, pierwszą czynnością pracownika organu przyjmującego wniosek o wydanie dowodu osobistego jest ustalenie ponad wszelką wątpliwość, czy osoba ubiegająca się o ten dokument posiada obywatelstwo polskie. Obywatel polski, który od wielu lat przebywa poza granicami kraju, ubiegając się o wydanie dowodu osobistego winien okazać ważny polski paszport. Jeżeli go nie posiada, niezbędnym będzie przedłożenie potwierdzenia posiadania obywatelstwa polskiego.

Ponadto uprzejmie informuję, że do wniosku o wydanie dowodu osobistego należy załączyć odpis skrócony aktu stanu cywilnego (aktu urodzenia – w przypadku osób, które nie zawarły małżeństwa, aktu małżeństwa), chyba że akt ten został sporządzony w urzędzie stanu cywilnego miejsca, w którym osoba ubiega się o wydanie dowodu osobistego.

2 pzeweterie

MINISTER
SPRAW WNEWETERNICH I ADMINISTRACJI
i up. Piotr STACHANOWICZ
Podsekretarz Stanu

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych
w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów